

UČITELJSKI TOVARIS.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 15.

Ljubljana, 1. vel. srpana 1893.

XXXIII. leto.

Vsebina. Peta skupščina itd. — J. Dimnik: Čitanje. — Fr. Šmitik: Ženska ročna dela v ljudski šoli. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Naši dopisi. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Peta skupščina

„Zveze slovenskih učiteljskih društev za Kranjsko, Koroško, Primorsko in Štajersko“

se bode vršila v Mariboru od 16. do 18. vel. srpana
po tem le vspredu:

A. V sredo 16. vel. srpana:

1. ob 5. uri popoldne seja upravnega odbora v Čitalnici,
2. ob 8. zvečer zborovanje odposlancev slov. učiteljskih društev v Čitalnici.

B. V četrtek 17. vel. srpana dopoludne:

1. od 8. ure naprej postranske seje in sicer zboruje:

- a) odsek Slomšekov v Čitalnici,
- b) odsek za šolsko vrtnarstvo v dvorani pri „Gambrinu“.
- c) odsek za razna učila v Čitalnici; in eventuelno
- d) še kak drugi odsek, ako zbor odposlancev to za potrebno spozna.

2. ob 12. uri skupni obed pri „Gambrinu“.

C. V četrtek 17. vel. srpana ob treh popoldne **glavni zbor** v veliki dvorani pri „Gambrinu“ po vspredu, kakor ga je določil zbor odposlancev. — Po glavnem zboru zopet seja odposlancev, da se voli novi upravni odbor.

D. Ob 8. uri zvečer na vrtu pri „Gambrinu“ „zabavni večer“ z godbo in petjem. (Natanjnejši program posebej.)

Predsedništvo „Zveze slovenskih učiteljskih društev“
v Dolenjem Logatci, dné 23. mal. srpana 1893.

Vojteh Ribnikar, s. r. predsednik.

Č i t a n j e.

Poročal pri društvenih večerih „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani dne 4. prosinca, 1. svečana in 1. sušca t. l. Jakob Dimnik.

(Dalje).

III. poglavje.

Ponavljjanje vsebine.

1. razred.

S ponavljanjem vsebine berila dobi učenec najboljšo podstavo za spisje. V 1. razredu imajo pa nazorne in govorne vaje namen vaditi otroka v ustnem izraževanju mislij. S temi vajami se navadi otrok jezika učiteljevega posebno, če je v vsakem pravilnem odgovoru zapopadeno tudi vprašanje ter vsak odgovor učenci posamezno in pogostoma tudi skupno ponavljajo. Na ta način se otrok najpreje nauči, da zna tó, kar sliši tudi doslovno ponoviti. Pa tudi pri razpravljanji beriva v abecedniku zahtevaj učitelj od učenca, da popolno in pravilno odgovarja. Razgovarjanje in pripovedovanje pred čitanjem je posebno v tem pogledu velike važnosti, kajti le na podstavi razgovarjanja, oziroma pripovedovanja pred čitanjem smemo zahtevati od učenca, da nam ponovi vsebino berila. Pa le na stavljena vprašanja se mora vsebina v 1. razredu ponavljati in sicer doslovno, kakor je v knjigi, kajti otrok še ni vaje se izraževati, da bi samostojno pravo obliko stavka in primerno besedo ob pravem času rabil.

Vzemimo kot vzgled prvo berilno vajo „Šola“: Kam hodimo? Hodimo v šolo. Kaj smo? Učenci smo. Kaj vidimo v šolski sobi? V šolski sobi vidimo okna, duri, stene, strop in tla. Kaj stoji v sobi? V sobi stoji peč in veliko klopj. Kje sedi vsak učenec in koga gleda? Kaj delamo pred ukom? Kaj potem? Kaj ima pod klopjo vsak učenec spravljeno? i. t. d.

2. razred.

Učni smoter: „Na vprašanja pripovedovati, kar se je čitalo.“

Videli smo, da nam v 1. razredu učni načrt glede ponavljanja vsebine berila nič naravnost ne predpisuje. Zato učitelj pri ponavljanji vsebine učencu v tem razredu pridno pomagaj in pusti mu, da ima pred sabo odprto knjigo, da lahko vselej vanjo pogleda, kadar mu je treba in če pa tega ne stori takoj, kadar je v zadregi z odgovorom ali če nepopolno in nepravilno odgovori, ga učitelj pa na to opozóri. Vse to velja tudi za 2. razred, oziroma drugo šolsko leto, vendar so v tem razredu učenci večinoma že toliko vajeni, da jim ni treba prepogosto v knjigo gledati, seveda, če je učitelj poprej berilo temeljito razpravljajal.

V 2. razredu se vsebina berila lahko na dva načina ponavlja in sicer:

1. Tako, kakor v 1. razredu t. j. učitelj vprašuje po vsebini v istem vspredu stavek za stavkom, kakor je v knjigi, da otrok dotičen odgovor lahko takoj poišče, če ga ne zna.

2. Izprašuje samo najvažnejše stavke t. j. jedro berila ali pa tudi samo najvažnejše znake berila, ne oziraje se na zvezo mislij.

N. pr. 22. berilo „Tašica“:

1. Kdo prileti zimskega dne na okno kmečke hiše? (Otroci odgovarjajo doslovno, kakor je v knjigi.) Kam bi rada prišla? Kdo ji odpre okno? Kaj pobira tu? Kdo ima ptička prav rad? i. t. d.

Ali pa: O kom smo brali? Kam prileti tašica? V katerem letnem času je bilo to? Kaj je hotela? Ali se je je kmetič usmilit? Kaj so storili otroci kmetovi? Kako je tašica skazala tej družini svojo hvaležnost? i. t. d.

3. razred.

Učni smoter: Pripovedovati, kar se je čitalo; pri tem je doseči po-

lagoma izraz, ki je nezavisen od besed berila.“

Tudi v 3. razredu učenec na stavljena vprašanja vsebino berila ponavlja vendar ne vedno doslovno, kakor stoji v knjigi, ampak polagoma s svojimi besedami. Oziirati se je treba tudi bolj na kraj in čas, kje oziroma kdaj se vrši dejanje ter tudi na нравni nagon, ki je podstava povesti.

N. pr. Vzemimo si kot vzgled 54. b. „Modra miška“ iz Prvega berila. V 2. šolskem letu se ponavlja to berilo navadno doslovno, kakor je v knjigi in sicer: Kdo prileze iz luknjice? Miška iz luknjice prileze. Kaj ugleda? Kaj si misli? Kaj nastavijo zviti ljudje? Kaj nalože na zgornjo desko? Kaj pa nataknejo v sredo med deščici? i. t. d.

V 3. razredu pa tako ponavljanje vsebine predpisanemu smotru ne zadostuje, ker si moramo prizadevati, da doseže učenec polagoma izraz, ki je nezavisen od besed berila. Ta namen bi se dosegel na tem vzgledu (Modra miška) nekako takole: Kdo prileze k pasti? Iz česa je bila ta past? Kje se naloži kamenje? Kaj je bilo nataknjeno na klinčku med deščicami? Kdo je rad slanino? Ali je hotela miška slanino jesti? Kaj je vedela? Poznala je torej nevarnost in vendar je zlezla pod kamenje; zakaj pa? S čim se je dotaknila slanine? Kako je bila past nastavljena? Kaj se je zgodilo z miško? Miška je vedela, da bi jo past pomečkala, če gre pod njo in vendar je to storila. Miška se ni hotela ogibati nevarnosti, zato je poginila v nji.

Ali pa: Kaj miši prav rade jedó? Kaj nastavimo mišim v past, da jih polovimo? Iz česa je bila ta past? Ali je spoznala miška past? Kaj je vsejedno storila? Kaj je hotela samó storiti? Šla je v nevarnost; kaj se je zgodilo ž njo? — Če je po zimi na vodi še tenak led, ne smete nanj hoditi; zakaj? Kakšna nevarnost pa je tu? Kdor se v globoki vodi koplje, se postavi v nevarnost; kakšno?

Pomnite: „Kdor nevarnost ljubi, pogubi se“.

4. in 5. razred.

Učni smoter: „Jezikovno pravilno pripovedovati, kar se je čitalo.“

V 2. in 3. razredu se učenec s pomočjo ponavljanja vsebine berila že toliko jeziku privadi, da smemo v 4. razredu zahtevati od njega, da nam jezikovno pravilno pripoveduje, kar se je čitalo, pa ne doslovno, kakor je v berilu, ampak s svojimi besedami t. j. z izrazom, ki je nezavisen od besed berila. V ta namen mora pa učitelj vprašanja pri ponavljanji tako urediti, da je učenec primoran izraziti se nezavisno od besed berila. Nezavisnost od besed berila ter jezikovno pravilno pripovedovanje se mora pa posebno v 5. razredu gojiti, ker ima v tem razredu pismeno izraževanje mislij (spisje) posebno važno ulogo. Spisne naloge bode pa učenec le tedaj jezikovno pravilno izdeloval, če zna poprej ustno jezikovno pravilno izražati svoje misli.

6. razred.

Učni smoter: Pripovedovati vsebino; razvrstitev mislij in glavno misel berila. Prosto pripovedovanje pripovednih pesmij in prozaičnih sestavkov.“

V 6. razredu oziroma 6. šolskem letu so učenci že toliko vajeni v izraževanju mislij, da jim pri ponavljanji berila ni treba mnogo vprašanj staviti, ampak pripovedujejo nam vsebino berila popolnoma prosto, brez pomoči učiteljeve, oziraje se na razvrstitev mislij v berilu, kajti v vsakem berilu se misli v določenem vsporodu vrsté. Naj bolje se vidi snovanje oziroma razvrstitev mislij pri naravoznanskih popisih. Še celo pri nazornem nauku v 1. razredu posamezne živali po določenem vsporodu opisujemo in sicer: ime živali, zvanja znaki (kakovost života), bivanje, hrana, korist, škodljivost, posebna svojstva. Na podoben način sestavljena so tudi posamezna berila naravoznanske vsebine za višje razrede in učenec prav lahko spozna, da je v prvem ali drugem oddelku popisani život, v tretjem korist ali škodljivost živali. Naloga šestega razreda je, da zna

učenec vsebino posameznih odstavkov prav ob kratkem, časi samo z jedno besedo povedati. S tem pokaže, da vsebino v istini razume. Naj lažja so v 6. razredu gledé ponavljanja vsebine, oziraje se na razvrstitev mislij, berila naravoznauske vsebine in zato je prav pametno, ako učitelj v 6. razredu s temi berili prične. Temu se učenci kmalo privadijo in pozneje jim tudi ponavljanje vsebine beril zgodovinske vsebine, oziraje se na razvrstitev mislij, ne bode delalo težav. S takim kratkim ponavljanjem vsebine učenec tudi sprevidi, da je treba za vsak spisni sestavek poprej natančno misli razvrstiti ter posamezne točke natančno zaznamovati. Na ta način tudi ponavljanje vsebine posameznih kitic ali tudi celih pesmij učencem ne dela težav.

7. razred.

Učni smoter: Pogovarjanje ob vsebihi in načinu predstavljanja zlasti poetiških beril. Razjasnjevanje ritma in rime. Podatki iz slovstvene zgodovine in kratki življenjepisi najboljših pisateljev, zlasti onih, ki so v berilu. Nadaljevati vaje v govorjenji pripovednih pesmij in prozaičnih sestavkov.“

V 7. razredu se moramo poleg ponavljanja vsebine berila ozirati tudi na način predstavljanja, na ritem, rimo in pesnika. Predstavljanje prozaičnih sestavkov ne dela učencem v tem razredu težav, zato se ne bomo o tem tu bavili, ampak prešli bomo takoj k načinu predstavljanja poetiških beril.

Znano je, da imajo poetiška berila — pesmi ali poezija sploh velikansk vpliv na človeško srce. Po vsej pravici je poezija izmed vseh umetnostij, kar jih slajša človeku življenje, najlepša, najžlahtnejša cvetica. Njenih prečudnih barv se raduje vsako oko, njeno rajsko vonjavo slastno srca vsako srce. Milo se dete smehlja, če mu zapoje ljuba mamica lepo pesmico; pogumno se širi mladeniču srce, če mu iz prs vneta pesem vrè; v radosti se možu

lice vedri, če mu lepa pesem k srcu doni; celo starčku ob palici se vnema okó, če mu vbranih pesmij glas udari na uhó. V pesnih raste vojščaku srcé, kedar za dom in cesarja na vojsko gré; na perotih svetih pesmij se nam vzdiguje duša iz doline solz in zrè v domačijo nebeško; s petjem si lajša delo svojih rok kmet na polji, kosec na travniku, drvar v samotnem gozdu; vse si poje in prepeva, da si vedri sree.

Poezija je človeškemu srcu tudi najblažja dušna zabava. Posebno je, da je zanj vneta nedolžna mladina, koji požlahtnuje um in srcé ter jo navdušuje za vse, kar je lepo. Vsakemu učitelju bodi torej sveta dolžnost, da odgrne izročeni mu mladini mičnost in krasoto narodove poezije in jo po nji navdá z ljubeznijo do ljube materinščine. Na ta način nam bode mogoče pridobiti slovensko mladino za slovenski jezik. Žal, da se v marsikateri šoli s poetiški sestavki prav pasterski postopa. V mnogih šolah učenci najbolj navadnih pesmij ne poznajo glede vsebine in oblike. Da bi vedeli povedati kaj o pevskem slogu posameznih ali vsaj najvažnejših pesmij, ali o razdelitvi pesništva, o tem še misliti ni. Naj slavnejši naši pesniki — tudi iz novejšega časa — so v marsikateri šoli učencem većinoma, da ne rečem popolnoma neznani! In vender učni načrt za 7. šolsko leto vse to predpisuje. Nimam namena, danes obširneje o tem govoriti, ker je nauk o pesništvu, o slovstvu i. t. d. većinoma vsakemu znan in ima vsakdo na razpolaganje več virov, kakor n. pr.: A. Janežičev „Cvetnik“, neizsrpni Marnov „Jezičnik“, J. pl. Kleinmayrjeva „Zgodovina slovenskega slovstva“, Gradimir-Leban-ova „Slovstvena zgodovina v ljudski šoli, dr. Fr. Miklošič „Berilo za osmi gimnazijalni razred“, dr. J. Šket: „Čitanka V. in VI. del itd. Take vire mora učitelj večkrat ponavljati in se marljivo pripravljati za pouk, kajti le na ta način mu bode mogoče zadostiti važni nalogi, ki je zavzema pesništvo oziroma poetiški sestavki v ljudski šoli. (Dalje prih.)

Ženska ročna dela v ljudski šoli.

(Konferenčna razprava.)

„Dajte nam dobrih mater, — dobrih gospodinj — in dober bode svet!“ brala sem pred nekaterimi leti v „Učiteljskem Tovariši“. Kdo naj nam pa dá vrlih gospodinj? Odgovor: šola, učiteljica! Res je vzgoja prav za prav skrb roditeljev, od mater samih bi morali terjati dobrih bodočih gospodinj, a skušnija prežalostno kaže, da roditelji vedno bolj prepuščajo šoli vzgojo in pouk. Matere same nevzgojene — jaz mislim posebno kmetijske matere —, nimajo časa, ne zmožnosti prav vzgajati svoje hčere. Saj poznamo matere, ki ne vedó druge dolžnosti razven te, da je otrok vedno sit! — Torej je naša ta prevažna naloga, vzgajati deklice v dobre gospodinje. Te naloge pa ne moremo drugače uspešno rešiti kakor, da svoje učenke z besedo in vzgledom privajamo k priprostosti nazaj, — pravim k priprostosti, ker tudi na kmetih se čudovito hitro razširja „moda“ — in jih dobro poučene pripravimo za življenje.

Vsaka deklica, ki je 8 let redno obiskovala ljudsko šolo, mora imeti zavest, da postane gospodinja za se, — ako tudi služi kot dekla. Kot taka bodi še bolj poučena, kako ji je paziti na svoj zaslužek, da si oskrbi vse potrebno in si pri najmanjšem dohodku kaj prihrani. Znati mora napraviti novo nogavico, staro zakrpati, vplesti in priplesti; žensko — tudi moško — srajco narediti in zakrpati vsakovrstno obleko. S tem si bode lahko mnogo prihranila, ako bode pa v dobrem stanju, vedela bo vsaj ceniti trud, ki ga imajo druge s tem opravilom. Seveda pri 14 letnih deklicah še ni dovršena vzgoja, a me jim lahko vcepimo ljubezen do knjig, s katerimi se pozneje same spopolnujejo. Kako naj postopamo, da dosežemo ta smoter, kaj naj poučujemo in koliko vsake vrste ročnih del, pojasnijo naj sledeče vrstice.

Ministerijalna določba z dne 20. vel.

srpana 1870. l. § 78. ukazuje, naj se učé deklice:

plesti in kačkati v razni porabi, šivati perilo, krpati nogavice in drugo obleko, zaznamovati perilo in

urezovati vsako stvar, katera se uči v šoli šivati. Posebno se je ozirati na to, kar je v gospodinjstvu najpotrebnejše.

§ 79. Umno gospodinjstvo obsezaj:

a) uk o tvarini,

b) uk o najvažnejših redilnih snovéh, o nakupovanji in njih rabi,

c) uk o raznih vrstah in mnogolični rabi ročnih del,

d) o orodji in o pripravah v gospodinjstvu,

e) o stanovanji in postrežbi bolnikov.

Te določbe veljajo za ljudske šole v občé, brez ozira na šole v mestih ali vaseh, brez ozira na jedno- ali večrazrednice. In dasi slavna šolska oblastva določujejo število učnih ur, mora vendar učiteljica, oziroma učiteljski zbor določiti, katere vrste ročnih del naj se poučujejo na dotični šoli in koliko v jednom letu. In kakor so različne potrebščine v raznih krajih, kakor različno je gmotno stanje prebivalcev in kakor različne so tudi učiteljice same, tako različna je razdelitev, tako različen je uspeh na raznih šolah.

Vsa zgoraj navedena tvarina naj se razdeli v 2 skupini:

a) za šole v mestih in trgih,

b) za šole na kmetih.

Na večrazrednicah v mestih in trgih naj se poučuje:

2. leto pletenje, (1. šolsko leto se ne poučuje.)

3. leto kačkanje,

4. leto vezenje in zaznamovanje perila,

5. leto krpanje in

ostala leta šivanje raznih izdelkov in prikroj perila z gospodinjstvom.

Na kmečkih šolah naj velja sledeča razdelitev:

2. in 3. šolsko leto (1. šolsko leto se ne poučuje) pletenje.

4. šolsko leto vezenje z zaznamovanjem perila,

5. leto krpanje,

6. leto in ponavljavna šola šivanje in prikroj perila z gospodinjstvom. V začetku vsacega leta pa naj se ukaže narediti par nogavic in se vedno priporoča pletenje doma.

Tukaj vem, da se mi bode od mnogih strani ugovarjalo, zakaj sem kačkanje na jedno- in dvorazrednicah izpustila in zakaj sem ga na večrazrednicah tako pozno uvrstila, pod pretvezo, da je kačkanje lažje kot pletenje. Pa to ne velja! Ljudska šola bodi pred vsem praktična, posebno na kmetih. Kačkanje pa je nepotreben predmet, kateri služi le v olupšavo in kar nič se ni treba ozirati na one deklice, katere so iz boljših hiš, ali utegnejo iti v višje šole. Za te se bo že posebej skrbelo v drugih šolah, ali naj si oskrbe zasebni pouk. Kapice, podvratniki (Barttücherl), jopice naj se jim prikrojijo iz platna in naj jih sešijo. — Čemu pa je potem vezenje — bo morebiti katera g. koleginja rekla — saj tudi to ni neobhodno potrebno? — Vezenje se poučuje le radi zaznamovanja perila, to poslednje pa je zelo koristno v gospodinjstvu zaradi kontrole pri perilu. Zato se mora vsak komad tudi s številko zaznamovati, da se koj išče zgubljeni komad in da se v rabi menja. Dalje se pri vezenji in zaznamovanji bolj goji čut za lepoto in red, tudi tako v oči ne bode, kačkanje pa jedino le nečimurnost podpira in razširja. Torej proč s kačkanjem na kmetijskih šolah — jedno- in dvorazrednicah! Kjer se ne more vpeljati vezenje iz raznih zadržkov, naj se samo plete, krpa in šiva!

Predno začnem opisovati posamezne vrste ročnih del, naj se mi dovoli še nekaj omeniti. Učiteljica sama bodi vzor priprostosti, varčnosti, sploh vseh čednosti,

katere bode v gospodinjstvu priporočala. Z učenkami prijazna, a vsikdar resna, strogo zahtevaj, da se vsako dano povelje točno izvrši. S stanovitno odločnostjo, pridnostjo in poučevanjem vporabnih predmetov — posebno šivanja — premagala bode nemno nasprotovanje kmetijskih roditeljev, katero je velik zadržek napredka, mnogokrat namreč pridejo roditelji prosit, naj se njih hčerke ne učijo ročnih del, bodo le krave pasle i. t. d. Poučuj zanimivo, potrpežljivo, po natančno določenem načrtu; napreduj počasi, govori vedno pravilno, jedrnato, pojasnuj vse pojme in izraze, ki niso navadni med ljudstvom. Slednjič tudi vestno zapisuj vsak dovršen komad, zamude in zasluženi red. Ta zapisnik si ima napraviti vsaka sama, ker nimamo tiskanih obrazcev, (obrazec sledi zadaj) kakor tudi zapisnik dobrotnikov. Dobro je če so ročna dela uvrstena zadnjo uro, da učenke ne zamujajo pouka.

Najprvo se torej prične s pletenjem. Učiteljica pokaži malo vajenico, nogavico, pleteno kapico in jopico. Začetna vajenica se tudi nariše. Tudi razobesi podobe, ako jih ima kaj o tem. Prinesti mora dve debeli igli in klopčič volne. Tudi učenke morajo imeti po 2 igli in klopčič belega bombaža. Po razgovoru o bombažu, iglah in prstih, odloži igle, odvijte konec, vtakne klopčič v žep, da ima proste roke — isto morajo deklice storiti — stopi h klopem, obrne se proti mizi tako da kaže deklicam hrbet, dvigne roki toliko, da kaže čez levo ramo, kako morajo prijeti nit z desno roko in jo ovijati okoli prstov leve roke. To pridno vadijo učenke, potem vzame iglo in pokaže prvo pentljo. Ako ima 40 učenk — in več jih po § 75. šolskega in učnega reda imeti ne sme — porabila bode 3—4 ure, predno bodo znale vse nasnovati pentlje. Sedaj si učenke nasnujejo 40 pentelj in kaže jim, kako se iste na lice prepletajo. Pred zadnjo pentljo se nit položi od spred na iglo, zadnja pentlja se odvdigne (abheben), pletenje obrne in sedaj je nit zadaj. Prične se zopet plesti

na lice i. t. d. kakih 40 vrst (a). Na to se pokaže pentlja narobe in začne se poznati sprednja in zadnja plat; vendar se prve in zadnje 3 pentlje tudi na zadnji plati na lice pletô, da se dela na konceh šivček (b), kakršnen je pozneje potreben pri peti. Kmalo se pokaže šivček na sredi (c) pri četrtem ali petem šivčku pa se začne snemanje (d). To umejo učenke koj, ker je popolno slično

s šivčkom, le da se igla skozi 2 pentlji vtakne. Na vsaki strani šivčka, pusti se jedna pentlja na lice, spredni in zadnji dve pa se snameta i. t. d., pri vsakem drugem šivčku (šestkrat). Na koncu se začnejo pletiti 2 na lice, 2 narobe (e), da se pripravijo na nogavico. Učiteljica pazi, da ne pletejo ne premehko ne pretrdo. **Fr. Šmitik.**

(Dalje prih.)

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

X. Poziv za naročevanje zbirke državnih in deželnih zakonov, ukazov in razpisov o ljudskem šolstvu na Kranjskem.

C. kr. deželni šolski svèt razglašà okrajnim š. svetom nastopni razpis:

Z. 1163

L. Sch. R. Um einem mehrfach zu Tage getretenen Bedürfnisse, welchem nicht nur bei der Landeslehrerconferenz, sondern auch im Landtage Ausdruck gegeben wurde, zu entsprechen, hat sich der k. k. Landeschulrath veranlasst gesehen, der k. k. Bezirkscommissär Dr. Franz Heinz, derzeit in Dienstleistung im h. k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht, mit der Zusammenstellung zur Herausgabe der Reichs- und Landesgesetze, Verordnungen und Vorschriften über das Volksschulwesen in Krain zu betrauen, und ist, da das Buch im Manuscripte fertig gestellt ist, mit der Druck- und Verlagshandlung Ig. von Kleinmayr und Bamberg das Einvernehmen wegen der Drucklegung und des Verlages derselben gepflogen worden.

Die gennante Firma ist bereit, den Druck und Verlag des Buches, welches zweisprachig durchgeführt wird und auf ungefähr 43 Druckbogen auf der einen Seite den deutschen und auf der andern Seite den correspondirenden slovenischen Text aller im Buche vorkommenden Gesetze, Normalverordnungen u. s. w. enthalten wird, zum Preise von 2 fl. 50 kr. sammt einfachem Einbände zu übernehmen, wenn alle Ortsschulrätthe und alle

Schulleitungen zur Abnahme je eines Exemplares verpflichtet würden.

Zu gleichem Preise würde das Buch an Behörden und Staatsbeamte im Subscriptionswege abgegeben werden.

Indem der Landeschulrath im Interesse des Zustandekommens des Werkes auf diese Proposition unter einem einzugehen findet, wird hievon der k. k. Bezirksschulrath mit der Weisung in Kenntniss gesetzt, sämmtliche unterstehende Ortsschulrätthe und Schulleitungen davon zu verständigen und erstere anzuweisen, zuverlässig in ihren Voranschlägen pro 1894 das Erforderniss von 5 fl. für 2 Exemplare zu berücksichtigen.

Es ist selbstverständlich, dass das Handbuch auch für die Bezirkslehrerbibliothek und zum Amtsgebrauche des Bezirksschulrathes anzuschaffen sein wird.

K. k. Landeschulrath für Krain
Laibach, am 3. Juli 1893.

Der k. k. Landespräsident:

Hein.

XI. Državne in deželne denarne podpore za zboljšanje šolskih vrtov.

C. kr. deželni šolski svèt razglašà nastopni razpis:

Z. 932

L.-Sch.-R. Das hohe k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht hat mit dem Erlasse vom 27. April l. J. Z. 5773 zur Förderung der mit den Volksschulen verbundenen landwirtschaftlichen Lehrurse und Schulgärten in Krain pro 1893 eine

Subvention von 300 Gulden bewilligt, welche im Sinne des hierortigen Erlasses vom 13. August 1888 Z. 1513 in zwölf Theilbeträgen zu je 25 Gulden ihrer Bestimmung zugeführt werden wird.

Zu gleichem Zwecke werden von der beim krainischen Normalschulfonde pro 1893 als Remuneration für den landwirtschaftlichen Unterricht vorgesehenen Summe wie in den Vorjahren so auch heuer zehn Theilbeträge zu je 50 Gulden verwendet werden.

Diese Unterstützungen sind demnach als Beiträge zur Bestreitung weiterer Bearbeitungskosten und etwaiger besonderer Auslagen für die Melioration des Schulgartens, keineswegs aber als persönliche Remuneration jenen Lehrern zugeordnet, deren Schulgärten zweckentsprechend angelegt und bearbeitet sind.

Bewerber um eine derartige Subven-

tion haben sich daher über die zweckentsprechende Anlage und Bearbeitung des Schulgartens eingehend auszuweisen und werden im Falle der Bethelung auch seinerzeit über die bestimmungsgemässe Verwendung des erhaltenen Beitrages genaue documentierte Rechnung zu legen haben.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath zur geeigneten Verlautbarung mit dem Auftrage in Kenntniss gesetzt, die betreffenden Unterstützungsgesuche zu sammeln und bei Rückschluss des mitfolgenden, entsprechend auszufüllenden Ausweises zuverlässig bis zum 30. September l. J. anher vorzulegen. *)

K. k. Landesschulrath für Krain
Laibach am 15. Juli 1893.

Für den k. k. Landespräsidenten:

Merk.

Naši dopisi.

Iz vipavske doline. (Šolska slavnost v Šturiji.) Neumorno delavni nadučitelj g. Andrej Perné, je priredil v 16. dan malega srpana t. l. s svojimi otroci kaj lepo šolsko veselico v proslavo 50 letnice škofovanja sv. Očeta in 300letnice zmage pri Sisku. Ob 4. uri popoldne se je zbralo mnogo ljudstva v lepo okičeni šolski sobi, tako da je bila prostorna soba malone prenapolnjena za šolo unetega občinstva. Obsežni vspored, obsezajoč petje, deklamacije, dve igri („Gospod iz Trsta“, „Star vojak in njegova rejenka“) in dva komična prizora („Piskrovezec“, „Dimnikar“) igrali so učenci in učenke na občno zadovoljnost. Lep „Nazdrav sv. Očetu“, katerega je za to priliko zložil stari pevec vipavske doline g. R. Silvester, otvoril je slavnost. Papeževa in cesarska himna, kakor tudi ostale pesmi, pele so se z navdušenostjo, katero zna g. nadučitelj z redko svojo ljubeznijo do šole in nje napredka vzgajati v mladih sreih. Med srečno izbranimi deklamacijami so zlasti one ugajale, katere so prednašali otroci najnižjega razreda. S kako preprostostjo in naivnostjo in vender — s kakim premislekom in ognjem je pripovedoval otrok za otrokom v ubranih besedah razne dogodke iz svojega življenja in — prepričani smo — da si je ob onih glasih, prihajajočih iz mlade duše in mladega srca, marsikdo zaželel v ono dōbo, ko je takisto s cvetnim obrazom zrl v bodoče življenje. Otroci

višjih razredov pa so deklamirali dokaj pesmij najboljših naših pesnikov ter v njih izražali, da so že čuli v šoli, kako naglo usahne cvet mladostni dōbi, kako naglo stopi človek med šumni svet, od koder se mu vrača duh v prešlost in se pozivlja ob sladkih spominih davno pokopanih časov... In tako delaj učitelj! — Polagoma odstiraj zastor, kateri otroku svet prikriva in kaži mu ga, ko se mu duh bolj razvije, tudi takšnega, kakeršen je, ne samo takšnega, kakeršen bi moral biti.

Obe igri, primerni slavnosti, dosegli sta svoj namen. Veliko smeha pa sta provzročila komična prizora, v katerih je pokazal pesnik g. Silvester z dobrim humorjem, da je treba tudi med ljudmi mnogo žic in klešč, mnogo strgulj in metelj, da se poveže, kar razpada in da se očisti, kar kaži človeško družbo.

Končno moramo častitati g. nadučitelju, da se mu je posrečilo s trudom doseči tako lep uspeh in zahvaliti ga za izredni užitek. Njega vstrajnost in trudaljubivost bodi nam v izgled! Dolžan ni samō, kar velela mu stan...
E. G.

Iz novomeškega okraja. Dnevni red okrajne učiteljske konferencije za slovenske ljudske šole no-

Na c. kr. okrajne šolske svete seveda je treba prošnje prej predložiti.
Ured.

vomeškega okraja, ki bo dne 3. vel. srpana t. l. ob 9. uri v prostorih ljudske šole v Žužemberku.

1. Določitev predsednikovega namestnika in volitev dveh zapisnikarjev.

2. Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o zaznavanji pri nadzorovanji šol.

3. O ženskih ročnih delih. (Poroča gđc. Marija Sajovic, učiteljica v Trebnjem.)

4. Zakaj naj se goji med učitelji umetno petje? (Poroča g. Ferdo Kalinger, nadučitelj na Toplicah.)

5. Pokorščina kot vzgojevalno sredstvo. (Poroča g. Ant. Vrančič, učitelj v Zagradcu.)

6. Kaj in kako naj naša mladina bere? (vzlasti z ozirom na šolske knjižnice.) Poroča g. Matija Hiti, nadučitelj v Dobrnjicah.

7. Poročilo knjižničnega odbora.

8. Volitev a) dveh revizorjev računa, b) knjižničnega odbora, c) stalnega odbora.

9. Samostalni nasveti.

Iz logaškega okraja.* Glavne točke učiteljske konferencije logaškega okraja, katera bo 31. mal. srpana 1893 v Planini so:

1. Šolska delarna kot učno in vzgojevalno sredstvo. Poročevalec V. Ribnikar in Henrik Likar.

2. Kako naj učitelj razširja ljubezen do domovine in materinega jezika. Poročevalec Leop. Božič.

3. Načrt učne knjige za ponavljalne šole, poroča V. Ribnikar.

4. Podrobni načrt pouka o računstvu in oblikoslovju za ljudske šole logaškega okraja. Načrt napravijo vse šole, poročevalec se določi na dan konferencije.

Iz litijskega okraja. Naša okrajna učiteljska konferencija se je vršila v Litiji dne 12. mal. srpana po dnevnem redu, ki ga je prinesel „U. T.“ v svoji 13. številki. Razven jedne bolehe gpč. učiteljice je bilo vse učiteljstvo navzočno. Po otvorjenji je imenoval predsednik, c. kr. okrajni šolski nadzornik g. J. Bezljaj svojim namestnikom nadučitelja g. Škrbinca, a zapisnikarjema sta bila z vzklikom voljena gospđc. A. Tomec in g. K. Pjkl.

Iz obširnega predsednikovega poročila je povzeti sledeče: Obiskovanje je bilo v obče povoljno; najboljše na Polici in v Toplicah, a najslabše na Krki in v Žaljni. Vspehi so bili v 7 razredih prav dobri, v 24 dobri, v 6 zadostni in v 1 komaj zadostni. Postavi naj se v vsakoletni proračun krajnega šolskega sveta primeren znesek za šolarsko knjižnico in za poučne potrebe ubogim učencem. Ženska ročna dela se na 8 šolah še ne poučujejo, a 12 šol še nima šolskega vrta. Vpliva naj se na krajne šolske svete, da šole dobe vrte in da se bodo povsod ročna dela poučevala. Vsaka sprememba pri pouku naj se takoj naznani okrajnemu šolskemu svetu, oziroma prosí naj se dovoljenja, o čemur naj se obvesti tudi gosp.

nadzornik. Učiteljstvo naj se ravna vestno in strogo po „urniku“ pri pouku in vselej naj se za pouk pripravljaja. Dopoldne ne pričenjaj se pouk nikjer pred 9. uro. Ročna dela naj se l. šolsko leto ne poučujejo, a izdelki ročnih del naj se hranijo do konca leta. Iz okrajne učiteljske knjižnice naj si učiteljstvo knjige pridno izposojuje in naj jih tudi bere. Poroča se posebno Kehr-ova „Praxis der Volksschule“. Za zračenje šolskih sob naj se skrbi. Učitelj naj pri pouku pazi na izgovarjanje besed, posebno naj se pri glagolih radi pravopisa „I“ razločno izgovarja. Pri branji otroci po nekod preveč pojo. Dijalekt naj se vsaj na višji stopinji odpravi. Slovnico naj se obravnava temeljito na jednorazrednicah samostalnik, zaimek, pridevnik in glagol, a na večrazrednicah isto tako temeljito drugi govorni razpoli — s posebnim ozirom na srednješolske vsprejemne preskušnje. V spisji je posebno obravnavati pisma, pobotnice in računске spise. Vprašanja naj se stavijo v obče vsem učencem in ne posameznikom. K novi tvarini se preide, kadar vsaj $\frac{3}{4}$ otrok obravnavano tvarino zna. Slabo pripravljene učence ni varno pošiljati v višje oddelke. Nemščina naj se poučuje na podlagi materinega jezika. Prestavlja naj se najprej iz nemščine v slovenščino in potem nasprotno. Številjenje se vadi pogosto preveč mehanično; naloge naj se opirajo v vprašanih na splošno življenje. Na nižji stopinji naj se rabi marljivo številni stroj. Tu se števili bolj ustmeno, a na višji stopinji bolj pismeno. Hiteti pa je dobro s pripravo za V. računico, ki je za ponavljalno šolo jako dobra. Merstveni računi so za dečke posebno važni. Oblikoslovje naj se poučuje nazorno, t. j. podoba se nariše na tablo ali napravi iz popirja. Pisanje je bilo v obče dobro, — tudi pokončno, katero naj se pričinja vselej že prvo šolsko leto, če se sploh misli vpeljati. V višjih razredih (odd.) naj se vadi pisanje po narekovanji. Riše naj se v višjih razredih (odd.) brez stigem. Za predloge je rabiti: Grandauer, Tretau (der kleine Zeichner) ali Eichler. Realije je poučevati le na podstavi beril z ozirom na tuokrajne odobrene podrobne učne načrte. V zemljepisu je treba temeljito obravnavati: Kranjsko, Avstrijo, a Evropo le splošno. V zgodovini naj se ne pozabi vzbujati ljubezni do domovine in cesarske hiše. V prirodoslovji naj se posebno ozira na koristne in škodljive živali, na gospodarske in strupene rastline. Važno je kmetijstvo v obče, posebno pa sadjarstvo. Petje naj obsega tudi cerkvene in narodne pesmi. Cesarsko pesem mora vsak učenec na pamet znati. Kjer učitelj ni petja zmožen, naj se v to določenem času vadi deklamiranje. Telovadba se nikakor ne sme opuščati. Ako šola nima ugodnega telovadišča, naj se pa proste vaje v šolski sobi uče.

Na večrazrednicah bodi število otrok v posameznih razredih med seboj primerno. Nadalje je ponovil g. predsednik znani ukaz radi nagrad za kmetijski pouk, nemščino in ročna dela in se spominja predlaganja kuponov z Razinger-Zumerjevih abecednikov

*) Po pomoti zakasnjeno.

in beril. (Ob tej priliki je bilo čuti o čudnem obnašanju trgovcev okrog Sv. Gore, ki menda sami trgajo te kupone iz knjig, da jih šolsko vodstvo nič ne dobi.) G. predsednik omenja dalje, da je vpisovati vse važne ukaze, prenehanje šole itd. v kroniko, kamor naj se koncem šolskega leta vpiše tudi nekak statističen pregled za šolo ugodnih in šolo obiskujočih otrok — po določenem obrazcu — a obiskujoče otroke je dobro imeti tudi zunaj na „razrednici“ v pregledu, kar se na neki šoli že sedaj nahaja. Kako bode izvrševati na novo vpeljani vsakoletni statistični izkaz, nam je tudi g. nadzornik pokazal, isto tako tudi radi izkaza četrtletnih šolskih zamud.

Po končanem poročilu g. predsednika, kateremu je učiteljstvo pazno sledilo, poročal je g. nadučitelj Slanc o praktičnej vporabi dr. Houdek & Hervertove prirodoslovne zbirke pri berilih za ljudske šole. Poročevalec je častno rešil svojo nalogo. Isto tako dobro sta sestavili svoje poročilo obe poročevalki o ročnih delih z ozirom na domače potrebe. Gospdč. Demšar je poročala o početnem pouku, a gospdč. Kronabethvogel je nadaljevala o tem pouku v višjih razredih.

Pretresovanje računice in abecednika je vzbudilo kaj živalno razpravo, katere so se udeležili gg. Mežan, Zwirn, Škrbinec, Gross, Lužar, Čerin, Jeglič in nadzornik. V računici je želeli več jedinsti, posebno v novih izdajah, glede nalog in strani. V I. računici

naj bi se vsaj prve naloge tiskale druga pod drugo in ne poleg jedne drugo. V IV. računici je treba navesti v dodatku vseh ploskovnih mer, a po vseh računicih naj se izpusti besedica **po** pri onih nalogah za množenje, ki imajo besedo **vsak**. — V abecedniku Razinger-Žumer imajo črke f, z, j, r in k različno obliko, a N, M, I, J, H, K, Z in Ž so preveč umetno izpeljane. Tvarina na stenskih tablah in v abecedniku ne bodi jednaka, da se otroci ne navadijo preveč mehanično brati. (V tej zadevi se nek član naprosi, da se obrne privatno do izdajatelja stenskih tabel.) Končno g. nadzornik naroča, naj se prihodnje šolsko leto posebno pazi na pomanjkljivosti v učnih knjigah, ker bode prihodnja konferencija imela zopet s tem opraviti.

G. Bartl poroča o knjigah izišlih minolo leto in dostavlja opiraje se na razne ocene, katere so sposobne za šolarsko knjižnico. O okrajni učiteljski knjižnici je poročal namestnik (predsednik g. Ravnikar se je med letom preselil) g. Adlešič. Pri tem je stavil g. Jeglič v denarnih stvareh važen predlog, namreč: Konferencija naprosi slavni c. kr. okrajni šolski svet, da se odpravi $\frac{1}{2}\%$ plačevanje za knjižnico, kajti tega davka nima učiteljstvo kamniškega in menda tudi kranjskega okraja ne, zakon (29. maltravna 1873. l. § 44. črka a) tudi naravnost pravi da se more in ne mora plačevati v ta namen.

(Konec prih.)

Društveni vestnik.

Iz seje vdovskega učiteljskega društva z dne 19. mal. srpana 1893 se naznanja, da sta blagajnik in tajnik natančno poročala o društvenem stanju in poslovanju, da nekateri učitelji vestno vrše svoje dolžnosti, drugi zopet ne, da se morajo slednji zbog tega večkrat opominjati, kar prouzročuje društvenemu odboru in vodstvu mnogo dela in nepotrebnih troškov. Odbor je mnenja, da se s takimi člani najostreje postopa, da vestno spolnijo dane obljube, ali pa prenehajo biti člani tega, za vse učitelje gotovo prekristnega društva. Ako učitelji žele, da jih bode vdovsko učiteljsko društvo podpiralo v sili in nadlogi, naj mu i oni ne odrekajo in odtegujejo tega, kar mu gre, to je točno vplačevanje letnine in pristopnine, vzlasti pa vračanje izposojenega denarja. V društvo se sprejme g. Jernej Ravnikar, nadučitelj v Mokronogu, ker je zadostil zahtevam glede sprejema v društvo.

Dan občnega zbora se določi na torek, 5. kimovca tekočega leta. Ob 8. uri bode sv. maša v župnijski cerkvi sv. Jakoba, katero bode služil mil. prošt in društveni predsednik g. dr. Anton Jarc.

Ob 9. uri pa bode zborovanje v telovadnici druge mestne deške šole na Cojzovi cesti. Ker je želeli, da bi bila sv. maša kolikor moč slovesna, se uljudno

vabijo gg. učitelji pevci, vzlasti oni iz ljubljanske okolice in mesta Ljubljane na sodelovanje. C.

Iz logaškega okraja. Zborovanje društva učiteljev in šolskih prijateljev za šolski okraj logaški. (Konec.) Vsakemu govoru so sledili burni „živijo“. Z velikim navdušenjem in ploskanjem je bil sprejet govor g. Ant. Pleše-ta. Napil je bodočemu „slovenskemu učiteljskemu domu“ ter končal svojo napatnico, da naj se ravnamo po pregovoru, zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača. V kratkem času nabral je za naš dom 106 kron. Izmed darovalcev bodi omenjen gosp. Šč. Vilhar 20 kron, g. Mirko Hibšer, načelnik požarne brambe 12 kron in g. Peče iz Starega trga 6 kron. Živeli!

Čas je bliskoma hitel dalje, ni hotel čakati. Čas ločitve je prišel. Težko smo se ločili od ljubih bratov. Zasedli smo zavove ter se polagoma odpeljali proti domu. Iz vseh oken so nas pozdravljali z robcji in ljudstvo nam je klicalo: „Živeli Slovenci“. Tamburaši in požarna bramba spremlila nas je še celo do slavoloka. Tu se še jedenkrat poslovili g. predsednik od načelnika požarne brambe z zagotovilom, da nam ostane denašnji dan neizbrisljiv v spominu.

Zaorili so na to krepki „živijo Hrvati“ in „živili Slovenci“.

V Starem Trgu so nas zapustili g. Starotržani. Ali predno smo zapustili Stari Trg, povabil nas je g. Peče v svojo gostoljubno hišo ter nas dobro pogostil. Tu se je zopet slišala marsikatera napitnica. Le omenjena bodi napitnica g. Pečeta. Napil je naprednemu učitelstvu ter končal svojo napitnico: „Če boste potrebovali kedaj nas, le pokličite nas, mi smo z vami“.

V g. Peče-tu spoznali smo moža, kateri ima srce na pravem mestu, kateri vé, da je učiteljstvo važen faktor v državi, v narodu.

V Cerknici smo se razšli. Vsak udeleženec je govoril le o tem, kako prijetno da je bilo. Bodite prepričani vrli Prezidčani, Babnopoljci in Starotržani, ta dan, katerega smo doživeli med Vami, ki imate srce za naš stan, ki čutite kar mi čutimo -- ta dan ostane nam v dobrem spominu. Slava Vam!

—a.

Vestnik.

Inspekcija. Preblagorodni g. deželni predsednik Viktor baron Hein je v zadnjem času na svojih potovanjih tudi obiskal več ljudskih šol, kakor v Kropi, Radoljici, v Kranji, v Kočevji in dr.

Zrelostne preskušnje na ljubljanskem moškem učiteljski so se končale dne 16. mal. srpana. Predsedoval je član c. kr. deželnega šolskega sveta g. ravnatelj R. Junovicz. Od 17 kandidatov je prestalo preskušnjo samo 11, med njimi jeden z odliko, pet jih je padlo za dva meseca, 1 pa za jedno leto.

Učiteljski dom. Za učiteljski dom (Tretji izkaz.) nam je nadalje došlo: Taksa od privatne preskušnje na I. mestni deški šoli v Ljubljani 10 k.; g. J. Azman, učitelj na Breznici 1 k.; pri okrajni učiteljski konferenciji v Kranji dne 26. mal. srpana se je na poziv g. nadučitelja Kragla nabralo 31 k. Darovali so gg.: J. Levičnik, J. Kragl, I. Pezdič, L. Albrecht, A. Kmet, I. Kuhar in J. Traven po 2 k.; B. Krenner, N. Stanovnik, A. Kos, katehet I. Krek, F. Gärtner, F. Luznar, M. Bregant, L. Knific, J. Petkovšek, F. Rant, J. Flis, K. Benedik, F. Papa, J. Armič, R. Završnik, K. Završnik in M. Debelak po 1 k. Živelj darovalci in njih nasledniki!

Za „učiteljski dom“ je torej do sedaj nabranih 174 kron.

Abiturijentska veselica slovenskih in hrvaških učiteljskih in učiteljskih goriškega, koperskega, mariborskega, zagrebškega in ljubljanskega učiteljska se je vršila v soboto dne 22. mal. srpana s sodelovanjem gg. J. Pavška in J. Nollija ter sl. c. in kr. vojaške godbe domačega pešpolka št. 17 v prostorih starega strelišča v korist „Družbe sv. Cirila in Metoda“ in „Narodne šole“.

Vspored je bil:

1. Dr. B. Ipavic: Overtura iz opere „Teharski plemič“, svira vojaška godba.

2. Prolog.

3. A. Nedved: „Na razstanku“, kantata, moški zbor s tenor- in bariton-samospevom; samospeve pojeta gg. Josip Pavšek in Josip Noll.

4. Iv. pl. Zajc: „Domovini i ljubavi“, samospev za sopran s spremljevanjem glasovirja, poje gdč. Franjca Vrhunc, spremlja gdč. Jakobina Tomec.

5. Stritar: „Sreča, poezija in Presiren“, deklamuje gdč. Jakobina Tomec.

6. Dvorak: „Koncert“ za gosli s spremljevanjem glasovirja igrata g. Svojnir Serajnik in gdč. Roza Hribal.

7. F. Stegnar: „Dneva nam pripelji zar“, mešan zbor z ženskim četverspevom pojó gdč.: Ernesta Rekar, Marcelina Vilčnik, Slavka Zwirn in Marica Cimperšek. — Prosta zabava.

Te veselice, ki se je vršila kakor vlanska prav dobro, nismo mogli v zadnji številki naznaniti, ker so se vabila po izdanji lista razposlala. Bodoči kolegi in koleginja se so prav dobro postavile. Žal, da zaradi malo neugodnega časa veselica ni bila tako obiskana kakor vlanska, kar bi bilo želeti že na namen čistega dohodka.

Iz avstrijskih tehniških zavodov. Avstrija ima 5, oziroma 6 tehnik, namreč: na Dunaji, v Pragi (2); v Brnu, Gradcu in Lvovu. Vse skupaj štejejo letos 2181 slušateljev, v lani 1971; posebej pa: Dunaj letos 865, v lani 805; Praga (češka) 450, v lani 405; Praga (nemška) 251, v lani 212; Brno 215, v lani 195; Gradec in Lvov letos po 200, lani 179, oziroma 175. Povsod se je torej število slušateljev pomnožilo. Vsak zavod šteje po 5 oddelkov namreč: splošni, inženjerski, stavbinski, mašinski in kemiški. Največ (719) slušateljev imajo mašinski oddelki, 708 inženjerski, 328 kemiški, 170 stavbinski, le 49 pa splošni.

Drobtinice iz strokovnih listov.

Koncem šolskega leta 1891/92. je bilo na Hrvaškem in Slavoniji 20 višjih ljudskih (deških in dekliskih) šol. Od teh je bilo 16 javnih, namreč deške višje ljudske šole v Karlobagu, Otočcu, Ogulinu, Senju, Glini, Kostajnici, Sisku, Brodu, Novi Gradški in Petrovaradinu ter višje ljudske deklishe šole v Gospiću, Karlovcu, Varaždinu, Požegi, Osjeku in Zagrebu.

Deške višje šole morejo obiskovati tudi dekllice. Razven tega so 4 privatne višje deklishe šole in sicer: v samostanih v Zagrebu in Djakovu, dalje v Vinkovcih in Zemunu.

V vseh višjih ljudskih šolah je bil učni jezik hrvaški, izjemši one v Vinkovcih in Zemunu, kjer je bil učni jezik nemški.

Istega leta je obiskovalo štiri gornja razreda 587 dečkov in 1317 dekllice, skupaj 1904. Poučevalo jih je v javnih šolah 85 učiteljev, a 34 učiteljic, v privatnih šolah pa 21 učiteljic. Po „Napredku“ — y.

Istega leta je bilo na Hrvaškem in Slavoniji 11 šol za ženska ročna dela in sicer 2 v Zagrebu, 2 v Belovaru, 1 v Rumi, 1 v Koprivnici, 1 v Križevcih, 1 v Darovaru, 1 v Osjeku ter šivilna šola v Zemunu. Mestno žensko obrtno šolo v Zagrebu je obiskovalo 137, samostansko 57, šolo v Rumu 29, v Osjeku 16, v Koprivnici 11, v Darovaru 10, v Križevcih, v Zemunu 15, v Belovaru 43, v Varaždinu 66.

V Osjeku je še poseben obrtni tečaj za šivanje in likanje perila, unetna dela, risanje krojev ter izdelovanje čipek. Isti tečaj je obiskovalo 57 učenk.

Po „Napredku“ — y.

Iz slovanskega juga. V Bosni in Hercegovini je ministerstvo odredilo, da bi bil že uradno proglašen urad okrožnih šolskih nadzornikov. Dolžnost njihova bode nadzorovati ljudske šole in reševati pri vsakem okrožnem uradu šolske stvari. Privoščimo, da bi izbrani bili za nadzornike možje, ki bi poznali razmere dežele in bili prijatelji slovanskemu življu.

„Posel z Budče“.

Narodopisna razstava na Češkem odložena. Radi raznih ovir, pred vsem v gnotnem oziru, sklenil je odbor merodajno razstavo odložiti na l. 1895.

„Posel z Budče“.

Plača poslana po pošti. Učitelji nekaterih nemških in čeških šolskih okrajev izrekli so deželnemu šolskemu svetu v Pragi željo, da bi se plača učiteljem po deželi pošiljala po pošti. V plenarni seji deželnega šolskega sveta so sklenili to željo priporočiti ministerstvu v dobrohotno rešitev.

„Posel z Budče“.

S Črnogore. Univerza v Kazani imenovala je pred kratkem pri slavnosti priliki črnogorskega kneza Nikito častnim članom za zasluge, katere si je pridobil kakor pesnik in širitelj slovanske prosvete.

„Posel z Budče“.

Zahvala. Tukajšnja šola dobiva od slavne „Narodne šole“ že več let za mali znesek obilo šolskega blaga. Zato izrekata podpisana na tem mestu slavni „Narodni šoli“ preiskreno zahvalo.

Brezovica, dne 22. mal. srpana 1893.

Remškar,
župan.

Ivan Kogej,
nadučitelj.

Zahvala. Visoki c. kr. deželni šolski svet je na prošnjo podpisanega šolskega vodstva in po priporočilu slav. c. kr. okrajnega šol. sveta podaril tukajšnji šoli lep zemljevid kranjske dežele, za kar se obema c. kr. oblastvoma tem potem najtopleje zahvaljuje podpisano šol. vodstvo.

Vodstvo ljudske šole v Goričah,
dne 23. mal. srpana 1893.

Jos. Petkovšek.

Ponudba za menjavo službe. Nadučitelj III. plačilne vrste v postojnskem političnem okraji, pol ure od postaje na glavni progi južne železnice, želi s kakim gospodom tovarišem jednake službene vrste zamenjati svoj službeni kraj. Oglasniki naj blagoizvolé obrniti se na uredništvo „Učiteljskega Tovariša“, katero iz prijaznosti posreduje.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 575

o. š. sv. Na dvorazrednici v Velikem Gabru je drugo učno mesto stalno ali tudi začasno popolniti. Letna plača po IV. plačilnem razredu in prosto stanovanje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem senkaj vlagajo do dne 10. vel. srpana t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji,
dne 18. mal. srpana 1893.

Št. 695

o. š. sv. V postojnskem šolskem okraji so stalno ali začasno popolniti sledeča učna mesta:

1. Mesto učitelja-voditelja na jednorazredni ljudski šoli v Nadenjem Selu pri Št. Petru z dohodki III. plačilnega razreda in prostim stanovanjem;

2. tretje učno mesto na trirazredni ljudski šoli v Knežaku z dohodki IV. plačilnega razreda;

3. mesto učitelja-voditelja na jednorazredni ljudski šoli v Podragi pri Vipavi z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje za te službe je predpisanim potem senkaj predložiti do 15. vel. srpana t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojini,
dne 21. mal. srpana 1893.

Št. 502

o. š. sv. Na štirirazredni Franc-Jozefovi ljudski šoli v Črnomlju je stalno ali začasno popolniti četrto učno mesto z letno plačo 450 gld. in morejo za to službo tudi učiteljice prositi.

Prošnje je vlagati do dne 15. vel. srpana t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlju.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju,
dne 19. mal. srpana 1893.

Listnica uredništva.

Sl. c. kr. okr. š. sv. v Litiji: Razpisi službe v Hotiči nam je za prejšnjo številko došel prepozno, za to je pa čas že potekel. — **G. J. N. J.** pri sv. K.: Hvala Vam, da ste pri okrajni konferenciji dali pojasnilo glede stenskih tabel. V odgovor Vam in gg. tovarišem na znanje javljamo, da se bode pri novi izdaji stenskega abecednika, ki izide s pokončno pisavo, na želje konferencije oziralo, ter se bodo besede pri posameznih črkah drugače razvrstile, kakor so pri dotičnih črkah v abecedniku, oziroma zamenjale z

drugimi besedami. Da se mora na pokončno pisavo ozirati, je pa vzrok, ker izidejo v zalogi šolskih knjig na Dunaji dotične slovenske knjige tudi s pokončno pisavo. — Po končanih okrajnih konferencijah prosimo gg. tovariše za kratka poročila o konferencijah, zlasti o sprejetih sklepih. Radi priobčimo tudi referate, o katerih se je razpravljalo, zlasti take vsebine, ki je splošno zanimiva.

Po srečno končanem šolskem letu želimo vsem p. n. sotrudnikom, tovarišem in prijateljem vsele počitnice!

Spominjajte se „učiteljskega doma“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

«Učiteljski Tovariš» izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Komenskega ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.